

# SOSTENIBILITAT

Mirar el Baix Besòs des de la perspectiva *ambiental, social i econòmica.*



La sostenibilitat apareix aquí no com un objectiu tècnic o ecològic aïllat, sinó com una qüestió estructural de desigualtat, gestió i territori (la segregació com una preocupació transversal).

**El debat insisteix que el Baix Besòs només es pot entendre des d'una mirada multiescalar que connecti infraestructures ambientals, fragments urbans, vulnerabilitat social, capacitats institucionals i vida quotidiana.**

Aquesta taula aporta una redefinició forta del terme sostenibilitat: no com a renaturalització urbana ni com a millora tècnica, sinó com la capacitat de sostenir el territori i les persones que l'habiten, afrontant desigualtats històriques i fragmentació.

És un territori amb una gran riquesa per explicar oportunitats urbanes, des de sensibilitats naturals i productives, i per tant també culturals, d'una manera evident. El contingut social pot variar segons cada fragment, però en termes de segregació i vulnerabilitat hi ha condicions específiques i pròpies de cada assentament i teixit urbà.

**Qualsevol intervenció sostenible els ha de tenir en compte.**

# 01

Com connectar la  
lògica del gran sistema  
territorial amb les  
condicions reals de  
vida als barris?

# L'escala com a clau de lectura

1a JORNADA RUMB

Un dels principals consensos és que el territori s'ha de llegir a diverses escales. A nivell ampli, el Besòs funciona com un gran sistema d'aigua, energia, infraestructures i fluxos.

A escala local, en canvi, apareixen fragments urbans molt vulnerables, amb dèficits acumulats i experiències quotidianes desiguals d'aquesta mateixa sostenibilitat.

El procés consisteix en una lectura de les escales d'infraestructures ambientals, però també de les escales més locals. Aquestes últimes tenen un paper força important a nivell social i urbanístic.

És evident que el que fragmenta el territori no són únicament les grans infraestructures, sinó també alguns elements o conjunts més petits”

SOSTENIBILITAT

# 02

Com es poden  
minimitzar les  
externalitats  
negatives que les  
grans infraestructures  
metropolitanes tenen  
sobre les condicions  
d'habitabilitat del Baix  
Besòs?

## **Infraestructures ambientals i desconnexió amb els teixits urbans**

El riu, la depuradora, el front marítim i altres sistemes ambientals són reconeguts com actius importants. Tanmateix, la taula assenyala que la seva existència no garanteix per si sola cohesió ni millora social.

Entre les grans infraestructures i els barris persisteix una desconnexió que limita la seva capacitat d'actuar com a suport real de transformació.

# 03

Què canvia quan  
la sostenibilitat es  
llegeix en clau de la  
vulnerabilitat urbana  
i no només dels  
indicadors ambientals?

# Vulnerabilitat i desigualtat territorial

1a JORNADA RUMB

La sostenibilitat té una correlació directa amb la vulnerabilitat urbana. El debat mostra que les problemàtiques socials, urbanes i ambientals no es distribueixen de manera homogènia, sinó que es concentren i es superposen en determinats àmbits.

La lectura de mapes de vulnerabilitat apareix com una eina important per fer visibles aquestes desigualtats.

La vulnerabilitat pel que fa a la sostenibilitat ens parla fins i tot de l'habitatge.

L'ús dels conceptes ens dificulta la lectura de les relacions entre les escales de fragmentació i els límits naturals. Tanmateix, és més coherent parlar de la vida urbana en relació al metabolisme territorial, fent així més evidents possibles problemàtiques.

SOSTENIBILITAT

# 04

Com garantir una gestió adequada dels recursos i les inversions al Baix Besòs, de manera que el seu benefici sobre la ciutadania sigui l'òptim?

## Gestió, coordinació i límits del planejament

*“Projectar i invertir no és suficient”.*

La diferència entre municipis, capacitats institucionals i ritmes de transformació produeix desigualtat territorial. La sostenibilitat depèn en bona part de la capacitat de coordinar, sostenir i gestionar de manera continuada, més enllà de projectes puntuals o inversions fragmentades.

# 05

Com construir  
una agenda de  
sostenibilitat que  
parteixi de la condició  
perifèrica en lloc  
d'ocultar-la?

## Perifèria com a condició estructural

El Baix Besòs s'interpreta com una perifèria metropolitana on es concentren vulnerabilitats, infraestructures necessàries per a la ciutat central i funcions desplaçades fora dels àmbit tradicionalment centrals.

La taula no presenta aquesta perifèria com una anomalia, sinó com el resultat històric d'un procés territorial i polític que exigeix un relat propi.

# 06

Com evitar que la millora ambiental o urbana acabi generant noves formes d'exclusió?

## Riscos d'exclusió i transformació desigual

S'assenyalen riscos d'especulació i de transformació urbana excloent, especialment quan les millores territorials no van acompanyades de protecció social i comunitària.

La regeneració urbana pot esdevenir en un factor d'expulsió si no incorpora justícia territorial i defensa del teixit local.

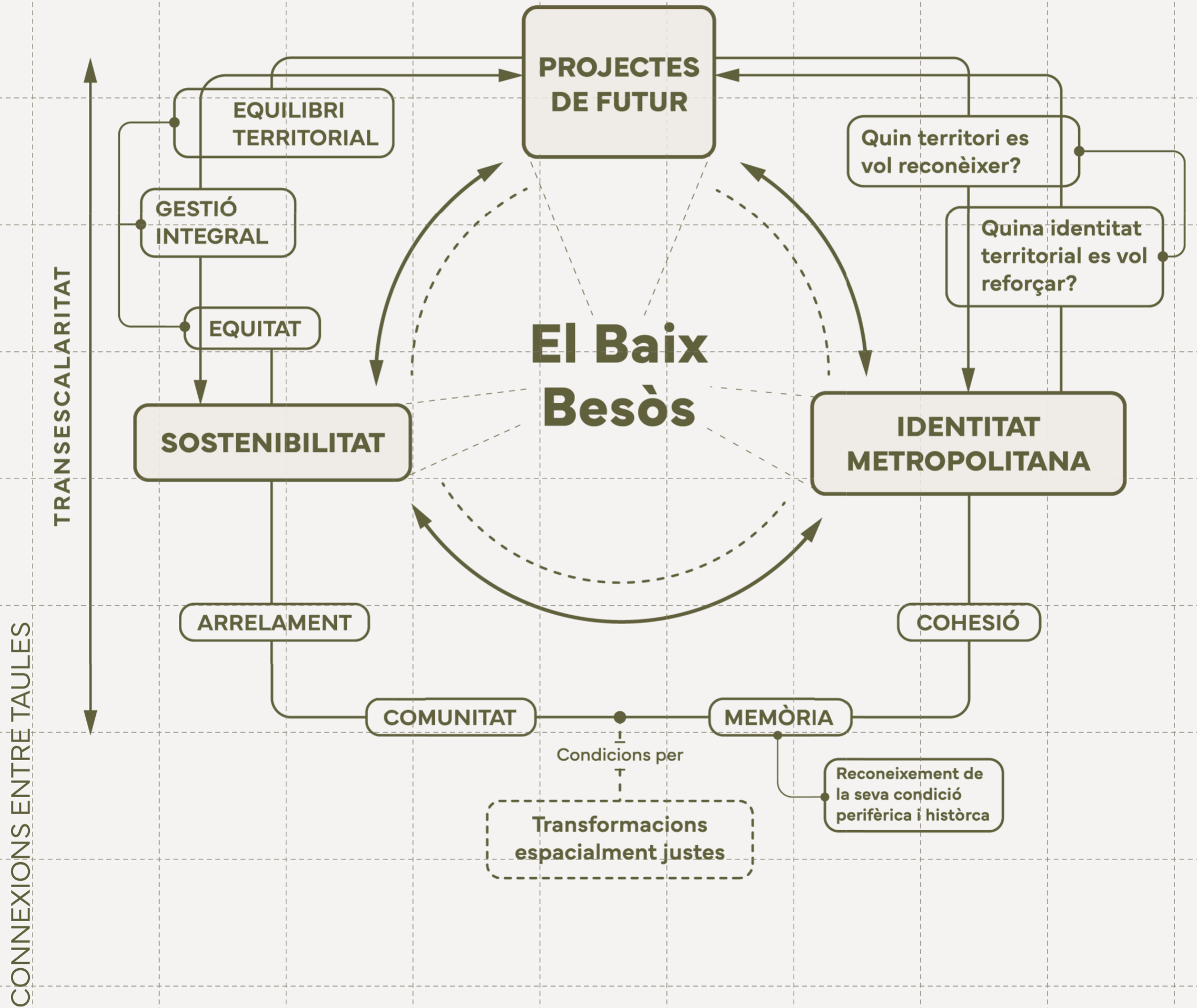
# 07

Quin paper ha de tenir  
el teixit comunitari  
en una estratègia  
real de sostenibilitat  
territorial?

## **Comunitat, teixit associatiu i sostenibilitat arrelada**

La taula remarca que sense comunitat no hi ha sostenibilitat viable. El teixit veïnal i associatiu apareix com un actor imprescindible per arrelar les transformacions, construir capacitat col·lectiva i evitar que la sostenibilitat es redueixi a una lògica tècnica o administrativa.





© **Càtedra RUMB - UPC | 2026**  
Regeneració Urbana Metropolitana  
del Besòs

